

NautaDutilh N.V.

Prof. dr. mr. G.T.M.J. Raaijmakers en mr. H.M.H. Speyart

Bindend Advies

van 15 oktober 2015

aan

de publiekrechtelijke rechtspersoon ACADEMISCH ZIEKENHUIS BEHORENDE BIJ DE OPENBARE UNIVERSITEIT ROTTERDAM, handelende onder de naam ERASMUS MEDISCH CENTRUM ROTTERDAM ("Erasmus MC"),

en

de publiekrechtelijke rechtspersoon DE STAAT DER NEDERLANDEN (HET MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT, "VWS")

in het geschil tussen het Erasmus MC en VWS over de schade die VWS aan het Erasmus MC dient te betalen als gevolg van het feit dat de Minister van VWS heeft besloten om toezeggingen geen gestand te doen die haar ambtsvoorganger bij brief van 11 mei 2009 aan het Erasmus MC heeft gedaan in verband met de kapitaallasten van Tranche I van vervangende nieuwbouw van het Erasmus MC.

1 Inleiding

1. In dit bindend advies ("**Bindend Advies**") wordt NautaDutilh N.V. aangeduid als "**Adviseur**", het Erasmus MC en VWS tezamen als "**Partijen**", de per betrokken moment in het ambt zijnde Minister van VWS als de "**Minister**", en de hiervoor aangeduide schade, toezeggingen, brief en ziekenhuis(ver)nieuwbouw als "**Schade**", "**Toezeggingen**", "**Toezeggingsbrief**" en "**Nieuwbouw**".
2. De opdracht van Partijen aan Adviseur die heeft geresulteerd in dit Bindend Advies was opgesplitst in twee fasen. Adviseur verwijst voor de inhoud en het resultaat van de eerste fase naar zijn rapport van 16 juni 2015 ("**Rapport Fase 1**"), dat een integraal onderdeel van dit

Deze communicatie is vertrouwelijk, kan zijn onderworpen aan een beroepsgeheim en mag niet worden gebruikt, geopenbaard, verveelvoudigd, gedistribueerd of behouden door een ander dan de beoogde ontvanger. Alle juridische relaties zijn onderworpen aan de algemene voorwaarden van NautaDutilh N.V. (zie www.nautadutilh.com/terms). Deze voorwaarden bevatten een aansprakelijkheidsbeperking, zijn gedeponereerd bij de rechtbank in Rotterdam en worden op verzoek kosteloos toegezonden. Nederlands recht is van toepassing en geschillen worden onderworpen aan de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank in Amsterdam. NautaDutilh N.V.; statutair gevestigd te Rotterdam; handelsregister nr. 24338323. Voor informatie inzake de verwerking van uw persoonsgegevens zie onze privacy policy: www.nautadutilh.com/privacy.

Bindend Advies vormt.

3. In de tweede fase, die liep van juni 2015 tot heden, heeft Adviseur:
 - door middel van interviews en stukken onderzoek gedaan naar de relevante feiten;
 - Partijen in de gelegenheid gesteld het onderzoeksdossier in te zien, standpunten in te brengen en te reageren op elkaars standpunten en conceptversies van het Bindend Advies; en
 - de eindversie van het Bindend Advies opgesteld.Adviseur heeft zich uitsluitend verlaten op de feitelijke informatie welke hij van of door tussenkomst van Partijen heeft verkregen, is uitgegaan van de juistheid en volledigheid daarvan en is na analyse daarvan tot het Bindend Advies gekomen.
4. De opzet van het Bindend Advies is als volgt. In paragraaf 2 is een beschrijving opgenomen van de relevante feiten. Vervolgens komt in de paragrafen 3-5 de schadeberekening aan de orde, in paragraaf 6 gevolgd door het Bindend Advies in eigenlijke zin.

2 Beschrijving van de feiten

2.1 De liberalisering van de ziekenhuiszorg

5. De Toezeggingsbrief is geschreven tegen de achtergrond van een wijziging van het kapitaallastenregime van de Nederlandse ziekenhuiszorg waarbij de Nederlandse ziekenhuizen steeds meer het risico gingen dragen van de aan hun onroerend goed verbonden kapitaallasten. Voor een beschrijving van deze context verwijst Adviseur naar het Rapport Fase 1. De aldaar gedefinieerde termen worden ook in het vervolg van dit Bindend Advies gehanteerd.

2.2 De vergunningsaanvraag

6. Bij startbrief van 7 november 2000 heeft de Minister toestemming gegeven een bouwinitiatief te ontwikkelen voor de Nieuwbouw.
7. Bij brief van 20 december 2000 heeft de rechtsvoorganger van het Erasmus MC een aanvraag ingediend voor de daarbij horende verklaring van behoefte, waarbij hij de Nieuwbouw in twee tranches heeft verdeeld. In Tranche I, die uitsluitend uit nieuwbouw bestaat, zou globaal 2/3 van de uiteindelijke huisvesting worden gerealiseerd, terwijl Tranche II, die voor de helft betrekking heeft op nieuwbouw en voor de

andere helft op renovatie, globaal 1/3 van de uiteindelijke huisvesting zou omvatten.

8. Bij beschikking van 8 april 2003 heeft de Minister de aangevraagde verklaring van behoefte voor Tranche I onder een aantal voorwaarden verstrekt.

2.3 De Vergunning

9. Bij beschikking van 19 maart 2007 heeft de Minister die verklaring van behoefte omgezet in een vergunning voor investeringskosten met een raming van € 456 miljoen¹ (incl. BTW, prijspeil januari 2005, de "**Vergunning**" en het "**Vergunningsbedrag**"). De Vergunning hield in het destijds vigerende bouwregime onder andere in dat het Erasmus MC in de toekomst gegarandeerd aanspraak kon maken op vergoeding van de kapitaallasten die correspondeerden met het Vergunningsbedrag, te berekenen door middel van nacalculatie.

2.4 De aanbesteding

10. In 2008 heeft het Erasmus MC zijn plannen voor de Nieuwbouw aanbesteed. Deze plannen hadden betrekking op een deel waarin zorg zou worden verleend ("**Zorgdeel**"), geraamd op het Vergunningsbedrag (€ 505 miljoen),² en op een deel waarin andere activiteiten zouden worden ontplooid ("**Niet-Zorgdeel**") geraamd op € 95 miljoen, voor een totale begroting van € 600 miljoen. Daarbij zou de Nieuwbouw bestaan uit een Bouwdeel Oost en een Bouwdeel West. De betrokken bouwwerkzaamheden zijn betrekkelijk kostbaar omdat zij in het centrum van Rotterdam en op de bestaande locatie moeten worden uitgevoerd, zonder afbreuk te doen aan de continuïteit van de bestaande ziekenhuisoperatie.
11. De betrokken aanbesteding heeft geresulteerd in een aanneemsom van € 773 miljoen, hetgeen een begrotingstekort betekende van € 173 miljoen.

¹ Omwille van de leesbaarheid worden alle bedragen in dit Bindend Advies behalve de einduitkomsten afgerond op hele miljoenen euro's.

² Alle bedragen in deze en de volgende alinea zijn prijspeil maart 2008. Voor maart 2008 is hier gekozen omdat dat de maand is waarin het Erasmus MC biedingen heeft ontvangen op grond waarvan het een definitief investeringsniveau heeft vastgesteld. Voor de vertaling van het Vergunningsbedrag van € 456 miljoen prijspeil januari 2005 naar € 505 miljoen prijspeil maart 2008 is de CBZ Gezondheidsindex gebruikt.

2.5 De contacten tussen Partijen

12. Omdat het Erasmus MC het project tegen dat bedrag niet kon financieren en omdat inmiddels een stelselwijziging had plaatsgevonden van bouwregime naar risicodragendheid van de kapitaallasten voor het B-segment hebben Partijen gedurende 2008 en 2009 verschillende keren overleg gevoerd over de alternatieven om de Nieuwbouw alsnog te kunnen realiseren. Die gesprekken vonden plaats tussen verschillende geledingen van beide organisaties.
13. Toepassing van de Overgangsregeling bood in het geval van het Erasmus MC geen uitkomst, omdat de Nieuwbouw pas na afloop van de temporele werkingsperiode daarvan zou worden opgeleverd. Zowel de raad van bestuur als de raad van toezicht van het Erasmus MC waren om die reden van oordeel dat het project zonder extra bijdrage vanuit VWS geen doorgang zou kunnen vinden. Bovendien was die bijdrage ook van belang voor het rondkomen van de financiering van de Nieuwbouw door de twee instellingen waarmee het Erasmus MC destijds onderhandelde, te weten de Bank Nederlandse Gemeenten ("BNG") en de Europese Investeringsbank ("EIB", tezamen met BNG de "**Banken**").
14. Het Erasmus MC heeft de noodzaak van een extra bijdrage vanuit VWS voor het doorgang kunnen vinden van het project medegeedeeld in diverse gesprekken die in 2008 en begin 2009 plaatshadden aan VWS, waardoor VWS met deze omstandigheid ook bekend was. In die gesprekken is ook besproken dat VWS van het begrotingstekort van € 173 miljoen³ een bedrag van € 97 miljoen⁴ zou bekostigen, terwijl het Erasmus MC het resterende bedrag van € 76 miljoen voor eigen rekening zou nemen. Deze omstandigheden zijn deels ook opgenomen in een brief van het Erasmus MC aan VWS van 4 maart 2009.

2.6 De Toezeggingsbrief

15. Deze contacten hebben geresulteerd in de Toezeggingsbrief. Na een schets van de bijzondere omstandigheden waarin het Erasmus MC met zijn nieuwbouwplannen verkeerde, bevat deze brief de volgende twee Toezeggingen:

³ Ook in deze alinea zijn alle bedragen uitgedrukt op prijspeil maart 2008.

⁴ Volgens de indexeringsvoet van 3% uit het DHAZ-Convenant stemt dit overeen met een bedrag van € 100 miljoen prijspeil mei 2009, de maand waarin de Toezeggingen zijn gedaan.

- *"Ik zal aan de NZA vragen om in uw specifieke geval de overgangsregeling kapitaallasten niet gedurende drie jaar toe te passen maar gedurende 10 jaar met een jaarlijkse afbouw van 10%. Voor het eerste jaar na oplevering (verwacht wordt 2017) geldt een percentage van 100%." ("Toezegging 1").*
- *"Ik heb besloten het DHAZ-kader, gelet op de eerder genoemde bijzondere situatie, specifiek voor het Erasmus MC te verhogen met de exploitatiekosten van een investering van EUR 100 miljoen. Prijspeil 2009." ("Toezegging 2").*

16. De Minister verbond aan de Toezeggingen de volgende voorwaarden:

"Dat alles op voorwaarde dat de financiering daardoor rond komt en de bouw ook daadwerkelijk in 2009 aanvangt".

17. Na een verwijzing naar het feit dat de schoning van het DHAZ-kader ook op het Erasmus MC van toepassing zou zijn sloot de Toezeggingsbrief af met de volgende volzin:

"Verder geldt dat ingeval tijdens de bouw opnieuw beleidswijzigingen worden doorgevoerd die negatief uitwerken op de kapitaallasten van het Erasmus MC, er duidelijke afspraken gemaakt worden over een passend overgangsregime, waarbij zoveel mogelijk aangesloten zal worden op de dan generiek geldende maatregelen".

2.7 Gebeurtenissen na de Toezeggingen

18. Na ontvangst van de Toezeggingsbrief en doorgeleiding daarvan aan de Banken heeft het Erasmus MC de betrokken financieringsdocumentatie met deze Banken ondertekend en de betrokken bouwopdrachten verstrekt, waarna de betrokken bouwwerkzaamheden op 16 oktober 2009 van start zijn gegaan.

19. Per 1 januari 2012 is het FB-stelsel in zijn geheel afgeschaft en ging de integrale bekostiging ook voor de kapitaallasten uit het A-segment gelden. Op die datum is als generieke overgangsregeling het zogeheten Transitie-model in werking getreden. Daarnaast is op die datum, specifiek voor de kapitaallasten, de Overgangsregeling vervangen door de Garantieregeling.⁵

⁵ Deze regeling is in werking getreden in 2011, maar pas vanaf 2013 benut: in 2011 was de FB nog van toepassing en in 2012 gold de 95% verrekening van het Transitie-model, die hoger was dan de 90% van de Garantieregeling. In de jaren erna zou de gegarandeerde vergoeding op grond van de Garantieregeling teruglopen van 85% in 2013 via 80% in 2014 en 75% in 2015 tot 70% in 2016.

20. Bouwdeel Oost is in 2013 opgeleverd. Bouwdeel West wordt volgens planning nog steeds in 2017 opgeleverd.
21. Bij brief aan de Tweede Kamer van 1 september 2014 heeft de Minister bericht dat zij de Toezeggingen van haar voorganger niet gestand zou doen omdat zij niet in overeenstemming lijken met de Staatssteunregels en haar eigen beleidslijn.

3 Algemeen kader voor de schadeberekening

22. Met betrekking tot de feiten van deze zaak stelt Adviseur het volgende voorop. Het Erasmus MC verkeerde in mei 2009, toen de Minister de Toezeggingen afgaf, in een situatie die zich op objectieve grondslag onderscheidde van die van enig ander Nederlands universitair medisch centrum. Het Erasmus MC was het laatste Nederlandse universitair medisch centrum dat destijds opnieuw moest worden gehuisvest. Daarbij is de Minister in zijn startbrief vanuit bereikbaarheidsoverwegingen uitgegaan van nieuwbouw op de locatie Dijkzigt in het centrum van Rotterdam. Dit heeft geleid tot een betrekkelijk duur bouwproces, enerzijds wegens de bereikbaarheid en anderzijds omdat het proces niet ineens kon worden aangepakt, maar bouwwerk voor bouwwerk, met inachtneming van de continuïteit van de bestaande ziekenhuisoperatie op locatie. Deze omstandigheid heeft er onder andere toe geleid dat de Nieuwbouw naar verwachting pas in 2017 zou worden opgeleverd, waardoor het Erasmus MC niets zou hebben gehad aan de Overgangsregeling, die lang daarvoor zou zijn uitgeput.
23. Wat vervolgens de aansprakelijkheidsvraag betreft, zijn Partijen het erover eens dat het niet gestand doen van de Toezeggingen door de Minister leidt tot schadeplichtigheid van VWS. Uit het Rapport Fase 1 volgt dat Adviseur dit standpunt onderschrijft.
24. Vervolgens moet Adviseur met strikte toepassing van de Nederlandse schadeberekenningsregels het schadebedrag vaststellen dat op grond van die aansprakelijkheid voor vergoeding in aanmerking komt. Daarbij hanteert Adviseur als maatstaf het zogeheten dispositievereiste. Dat vereiste heeft betrekking op de beoordeling van de gevolgen van het niet gestand doen van een toezegging van een bestuursorgaan. Het houdt in dat diegene die op een dergelijke toezegging heeft vertrouwd, aanspraak kan maken op schadevergoeding wanneer die toezegging niet

wordt nagekomen, indien en voor zover hij op basis van dat vertrouwen heeft gehandeld en door die handeling in een nadeligere positie is komen te verkeren dan in de situatie waarin de toezegging niet zou zijn gedaan.

25. In dat kader zal Adviseur eerst nagaan of het Erasmus MC op de Toezeggingen mocht vertrouwen. Vervolgens zal hij beoordelen welke stappen het Erasmus MC naar aanleiding van dat vertrouwen heeft genomen die het anders niet zou hebben genomen. Ten slotte zal Adviseur de financiële situatie van het Erasmus MC die het gevolg is van deze stappen vergelijken met de hypothetische situatie waarin de Minister de Toezeggingen niet zou hebben gedaan. Het verschil tussen die twee situaties is de Schade.
26. Daarbij volgt uit de hierna te beschrijven context van de staatssteunregels dat de voor vergoeding in aanmerking komende Schade niet hoger kan zijn dan de onrendabele top van de betrokken activiteit van het Erasmus MC, dat wil zeggen dat de Schade niet mag leiden tot overcompensatie. Daarbij geldt tevens dat uit de aansprakelijkheidsregels volgt dat die Schade in beginsel evenmin hoger kan zijn dan de waarde van de Toezeggingen. Het Erasmus MC had immers ter bestrijding van de kapitaallasten van de Nieuwbouw nooit aanspraak kunnen maken op meer dan die waarde.

4 Berekening van de Schade volgens het dispositievereiste

4.1 Gerechtvaardigd vertrouwen

4.1.1 Vertrouwen op grond van de Toezeggingen

Uit de feiten die door NautaDutilh in Fase 2 zijn onderzocht blijkt dat het Erasmus MC er naar het oordeel van Adviseur gerechtvaardigd op mocht vertrouwen dat de Toezeggingen conform de bedoeling van Partijen onvoorwaardelijk gestand zouden worden gedaan, wat Toezegging 1 betreft mede door tussenkomst van de NZa.

4.1.2 Invloed van het staatssteunrecht

27. Daarnaast rijst ten eerste de vraag of artikel 108 lid 3 VWEU, waaruit behoudens ontheffing de nietigheid voortvloeit van niet voorafgaand aan de Europese Commissie aangemelde en door haar goedgekeurde staatssteun in de zin van artikel 107 lid 1 VWEU ("Staatssteun"), in de

weg stond aan het ontstaan van dat vertrouwen.

28. Naar het oordeel van Adviseur is dat niet het geval. Hij is ten eerste van oordeel dat de Toezeggingen, in het licht van de hiervoor geschetste zeer specifieke omstandigheden van het Erasmus MC, zouden kunnen worden beoordeeld als een op zuiver objectieve grondslag voor het Erasmus MC op maat gemaakte overgangsregeling die het Erasmus MC op vergelijkbare wijze als alle andere Nederlandse ziekenhuizen in staat moest stellen om de schok van de afschaffing van het bouwregime op te vangen. In die analyse zouden de Toezeggingen net zo min een begunstiging en dus Staatssteun opleveren in hoofde van het Erasmus MC als de Overgangsregeling dat als generieke regeling heeft opgeleverd in hoofde van die ziekenhuizen die daar een beroep op hebben gedaan.
29. De hiervoor voorop gestelde objectieve verschillen tussen de situatie van het Erasmus MC en die van alle andere Nederlandse ziekenhuizen rechtvaardigen in dat opzicht dat voor het Erasmus MC in plaats van het reguliere regime van de Overgangsregeling is gezocht naar een oplossing op maat, zonder dat daarmee sprake is van ongelijke behandeling.
30. Adviseur laat echter om de volgende reden het antwoord in het midden op de vraag of de Toezeggingen verder gingen dan strikt noodzakelijk in het licht van de specifieke omstandigheden van het Erasmus MC en dus als Staatssteun aangemerkt zouden moeten worden. Indien en voor zover die Toezeggingen wel als Staatssteun zouden moeten worden aangemerkt, mocht het Erasmus MC er namelijk naar het oordeel van Adviseur op grond van de Beschikking van de Europese Commissie 2005/842/EG van 28 november 2005 ("**Beschikking**")⁶ op vertrouwen dat de Minister die Toezeggingen gestand zou kunnen en willen doen in overeenstemming met het staatssteunrecht. Die Beschikking voorziet immers in vrijstelling van de aanmeldingsplicht van artikel 108 lid 3 VWEU voor Staatssteun die aan bepaalde eisen voldoet, eisen waaraan de Minister in deze zaak had kunnen voldoen.
31. Uit artikel 5 van die Beschikking volgt echter ook dat het Erasmus MC geen gerechtvaardigd vertrouwen mocht hebben op gestanddoening van de Toezeggingen indien en voor zover die gestanddoening zou hebben

⁶ *PbEG* 2005 L 312, p. 67.

geresulteerd in overcompensatie, dat wil zeggen in betaling van een bedrag dat hoger is dan de onrendabele top van de betrokken activiteit, zoals berekend volgens de regels van dat artikel 5.

4.1.3 Invloed van de praktijkontwikkelingen met betrekking tot de Overgangsregeling

32. In het kader van het gerechtvaardigd vertrouwen in de Toezeggingen rijst ten derde de vraag naar de invloed van de praktijkontwikkelingen met betrekking tot de Overgangsregeling.
33. Zoals gepubliceerd voorzag de Overgangsregeling in een aflopende tegemoetkoming, per zorgonderdeel dat tijdens de duur van die regeling zou worden overgeheveld van het A-segment naar het B-segment, in de kapitaallasten van ziekenhuizen met bouwprojecten waarvoor de Minister eerder een vergunning had afgegeven. Deze aflopende tegemoetkoming vormde in de betrokken jaren een onderdeel van het door de NZa vastgestelde budget aanvaardbare kosten en werd niet afhankelijk gesteld van de telkens per toepassingsjaar door het betrokken ziekenhuis ontvangen DBC-inkomsten. Deze regeling was bedoeld voor een zorgvuldige afbouw van het bouwregime en was niet bedoeld om de betrokken ziekenhuizen over te compenseren of in een betere positie te brengen dan de positie die voorheen onder het bouwregime bestond.
34. Later heeft zich een praktijk ontwikkeld waarbij de Nederlandse zorgverzekeraars de ziekenhuizen die voor de Overgangsregeling in aanmerking kwamen voor de keuze hebben gesteld om hetzij een beroep te doen op de Overgangsregeling, hetzij een kapitaallastenvergoeding te ontvangen als onderdeel van de door hen uit te onderhandelen DBC-tarieven. De meeste ziekenhuizen hebben daarbij gekozen voor de tweede optie. Als gevolg van die praktijk is de Overgangsregeling deels in het geheel niet benut en deels toegepast als suppletierегeling.
35. Omdat Toezegging 1 is geënt op de Overgangsregeling rijst de vraag of het vertrouwen dat het Erasmus MC mocht hebben op gestanddoening van die Toezegging wordt aangetast door deze ontwikkeling.
36. Adviseur is van oordeel dat zulks niet het geval is.
37. Daarbij geldt ten eerste dat de betrokken praktijk zich pas heeft

voorgedaan na de datum van de Toezeggingen, op 11 mei 2009, en dus niet geschikt was om dat vertrouwen te beïnvloeden toen het Erasmus MC op grond van de Toezeggingen de betrokken bouwopdrachten heeft verstrekt.

38. Ten tweede geldt dat VWS de Toezeggingen heeft gedaan na overleg met het Erasmus MC en daarmee impliciet heeft aanvaard dat het naast de DBC-vergoedingen van de zorgverzekeraars een deel van de kapitaallasten voor de Nieuwbouw voor zijn rekening zou nemen.
39. Tevens geldt dat hier geen sprake is van enige overcompensatie of van het brengen in een situatie die beter is dan onder het bouwregime, aangezien de financiële gevolgen van een nieuwbouwproject, en dus de vraag naar overcompensatie of een betere positie, niet kunnen worden beoordeeld voor een periode die korter is dan de gehele gebruiksduur van de Nieuwbouw.
40. Ten slotte benadrukt Adviseur dat hij bij de hierna te beschrijven berekening van de onrendabele top van de betrokken activiteit alle DOT-inkomsten in aanmerking hebben genomen die over de gehele levensduur van de Nieuwbouw aan de kapitaallasten van die Nieuwbouw kunnen worden toegerekend. Daardoor heeft Adviseur deze inkomsten al volledig betrokken bij zijn berekening en leidt die berekening niet tot enige dubbeltelling van DOT-inkomsten en Toezeggingen die tot dubbele betaling zou kunnen leiden voor dezelfde lasten.

4.2 Dispositie

41. Uit de door Adviseur onderzochte feiten blijkt dat sprake is van noodzakelijke en voldoende causaliteit tussen de Toezeggingen en het daarop volgend besluit van het Erasmus MC om de betrokken bouwopdrachten te verstrekken.
42. Na het doorlopen van de aanbesteding was het Erasmus MC in maart 2008 met twee problemen geconfronteerd:
 - het bouwregime dat eerder zekerheid zou hebben geboden voor het Vergunningbedrag was afgeschaft en het Erasmus MC zou geen aanspraak kunnen maken op het driejarige regime van de Overgangsregeling, omdat de Nieuwbouw pas na het verstrijken ervan zou worden opgeleverd; en
 - het aanbestedingsresultaat van € 773 miljoen, met een

begrotingstekort van € 173 miljoen.⁷

43. Met die twee tegenvallers zouden de Banken niet de voor een bouwbudget van € 773 miljoen benodigde leningen hebben verstrekt, zou de raad van bestuur van het Erasmus MC niet hebben besloten de betrokken bouwopdracht te verstrekken en zou de raad van toezicht van het Erasmus MC niet met die opdracht hebben ingestemd.
44. De betrokken causaliteit blijkt ook uit het feit dat de Minister zelf in de Toezeggingsbrief als voorwaarde heeft gesteld dat de financiering van de Nieuwbouw door de Toezeggingen rond zou komen.
45. De Toezeggingen zijn derhalve een noodzakelijke en voldoende voorwaarde geweest voor het besluit van het Erasmus MC om de verplichtingen aan te gaan voor de bouw van de Nieuwbouw, met een begroting van € 773 miljoen.
46. Om deze redenen kan worden vastgesteld dat het Erasmus MC met het nemen van de daadwerkelijke investerings- en financieringsbesluiten in 2009 heeft gehandeld op basis van het gerechtvaardigde vertrouwen dat de Toezeggingen gestand zouden worden gedaan, en dat er daarmee een grond is voor toekenning van de Schade, één en ander met inachtneming van het verder in dit Bindend Advies bepaalde.

4.3 Schade

4.3.1 Algemeen

47. Voor de berekening van de Schade volgens het dispositievereiste moeten de financiële gevolgen voor het Erasmus MC van de Nieuwbouw, waartoe het als gevolg van de Toezeggingen heeft besloten, worden vergeleken met de financiële gevolgen voor hetzelfde Erasmus MC in de hypothetische situatie waarin de Minister de Toezeggingen niet zou hebben gedaan.
48. Dit houdt in dat de onrendabele top van het exploiteren van het Zorgdeel moet worden berekend (dat wil zeggen het verschil tussen alle aan dat Zorgdeel toe te rekenen kapitaallasten en alle aan dat deel toe te rekenen inkomsten), en dat vervolgens van die onrendabele top moet

⁷ Alle bedragen in dit onderdeel 4.2 zijn prijspeil maart 2008.

worden afgetrokken de onrendabele top waarmee het Erasmus MC hoe dan ook geconfronteerd zou zijn geweest als het in mei 2009 zonder de Toezeggingen een besluit had moeten nemen om tot nieuwbouw of renovatie over te gaan.

49. De betrokken onrendabele top fungeert daarnaast net als de waarde van de Toezeggingen als bovenwaartse begrenzing van de voor uitkering in aanmerking komende schade.

4.3.2 *Onrendabele top in de huidige situatie*

50. Voor de berekening van de onrendabele top in de huidige situatie hanteert Adviseur de volgende methodiek, in overeenstemming met de regels van artikel 5 van de Beschikking.

Bepaling van de activiteit waarvan de lasten en inkomsten moeten worden berekend

51. Hoewel de Nieuwbouw naast het Zorgdeel ook een Niet-Zorgdeel omvat, is dat laatste een eigen initiatief van het Erasmus MC dat buiten de Vergunning valt en waar VWS geen enkele bemoeienis mee heeft gehad. Alle berekeningen zullen derhalve uitsluitend met betrekking tot het Zorgdeel worden gemaakt.
52. Omdat het Zorgdeel in de oorspronkelijke raming van het Erasmus MC slechts voor 75% werd gefinancierd door VWS wordt alleen 75% van de met het Zorgdeel samenhangende lasten en inkomsten in aanmerking genomen.

In aanmerking te nemen gebruiksduur van de Nieuwbouw

53. Adviseur gaat voor de Nieuwbouw uit van een technische levensduur van 40 jaar ("**Gebbruiksduur**"), waarbij sprake is van noodzakelijke doorlopende instandhoudingskosten en een eveneens noodzakelijke tussentijdse renovatie.⁸
54. Zowel de instandhouding als de renovatie zijn noodzakelijk en gangbaar in de ziekenhuissector, waardoor het besluit om een bepaalde initiële investering in een bouwproject te doen automatisch ook een impliciet

⁸ Rapport Commissie Havermans, para. 6.

besluit inhoudt om in de toekomst de lasten voor de met dat project gemoeide instandhouding en tussentijdse renovatie te dragen.

55. Omdat Toezegging 1 slechts voor 10 jaar geldt na oplevering van de Nieuwbouw zou de gedachte kunnen ontstaan om de onrendabele top alleen over die 10 jaar te berekenen, in de gedachte dat het Erasmus MC daarna moet worden geacht op eigen benen te staan. Een dergelijke benadering zou echter een sterk vertekend beeld opleveren omdat de kapitaallasten voor een bouwproject juist in de eerste jaren na oplevering zeer hoog zijn, terwijl de inkomsten in de tijd stabiel blijven. Bovendien zou een berekening over 10 jaar geen rekening houden met alle lasten en inkomsten die het noodzakelijke gevolg zijn van het besluit van het Erasmus MC om de Nieuwbouw te plegen.
56. Omdat Bouwdeel Oost in 2013 is opgeleverd en dus in dat jaar heeft geleid tot lasten en inkomsten die eraan kunnen worden toegerekend, neemt Adviseur voor Bouwdeel Oost de Gebruiksduur vanaf 2013 in aanmerking. Voor Bouwdeel West nemen zij de gebruiksduur vanaf 2017 in aanmerking.

Lasten

57. Voor de kapitaallasten van het Zorgdeel neemt Adviseur ten eerste de lasten in aanmerking die samenhangen met de initiële investering. Daarvoor gaat Adviseur uit van het Vergunningsbedrag van € 505 miljoen, vermeerderd met de uitbreiding van het DHAZ-Kader ad € 97 miljoen uit Toezegging 2 en met een evenredig deel ad € 66 miljoen van het bedrag aan negatief aanbestedingsresultaat ad € 76 miljoen dat het Erasmus MC voor eigen rekening heeft genomen, resulterend in een totale initiële investering van het Zorgdeel ad € 668 miljoen (alle bedragen prijspeil maart 2008).
58. Daarnaast neemt Adviseur de andere kapitaallasten in aanmerking die voor de Gebruiksduur onlosmakelijk zijn verbonden met de initiële investering in een ziekenhuisgebouw, namelijk de lasten die samenhangen met (i) instandhouding en (ii) een tussentijdse renovatie na 20 jaar die mede de buitenmuren en de daken omvat.
59. Hij gebruikt daarvoor het voor ziekenhuizen gebruikelijke normgetal van 0,8% van het initiële investeringsbedrag per jaar voor de

instandhouding (in totaal 32% over 40 jaar)⁹ en 65% van het initiële investeringsbedrag voor de tussentijdse renovatie.¹⁰ Omdat voor deze berekening moet worden uitgegaan van zo reëel mogelijke schattingen wordt hier uitgegaan van de voor instandhoudingen en renovaties geldende normgetallen en wordt niet uitgegaan van de mogelijkheid dat het Erasmus MC soberdere oplossingen zoekt: in de normgetallen ligt immers besloten dat het om normale, noodzakelijke investeringen gaat. Om dezelfde reden wordt hier niet uitgegaan van het Vergunningsbedrag, maar van de daadwerkelijke initiële investering in het Zorgdeel.

60. Conform de kapitaallastensystematiek in de zorg neemt Adviseur voor die kapitaallasten rente en afschrijving in aanmerking. Voor de jaarlijkse afschrijving hanteert Adviseur percentages van 2,5% (40 jaar) voor gebouwen, 5% (20 jaar) voor de tussentijdse renovatie en 10% (10 jaar) voor de instandhouding.¹¹ Hierbij merkt Adviseur het volgende op:
- De jaarlijkse afschrijving voor de gebouwen van 2,5% (40 jaar) sluit aan bij het algemeen aanvaarde uitgangspunt dat gebouwen in de zorg zowel economisch, technisch als functioneel veel sneller verouderen dan de termijnen aangeven. De technologische vooruitgang en de steeds hogere eisen die aan de zorg gesteld worden, zorgen ervoor dat gebouwen eerder gerenoveerd of vervangen moeten worden. Dit sluit ook aan bij opvattingen van het College tarieven gezondheidszorg en het Waarborgfonds voor de Zorgsector.
 - Voor de afschrijving van de instandhoudingskosten die in de laatste 10 jaar van de technische levensduur worden gemaakt houdt dit in dat die afschrijving na die levensduur voortduurt. Adviseur neemt die afschrijving volledig in aanmerking omdat zij volledig is toe te rekenen aan het gebruik van de Nieuwbouw gedurende de gekozen levensduur van 40 jaar.

Inkomsten

61. Adviseur betreft alle inkomsten bij zijn berekening die tijdens de Gebruiksduur geheel of ten dele aan het Zorgdeel kunnen worden toegerekend. Het gaat daarbij om de hierna besproken posten.

⁹ DHAZ-convenant versie 15, toelichting versie 3 van 26 augustus 2003.

¹⁰ CBZ, Bouwkostennota 2008, para. 4.4.

¹¹ Zie Beleidsregel CI 927 (Afschrijving Academische Ziekenhuizen) van de NZa.

- **DOT-inkomsten**

62. Ten eerste de DOT-inkomsten, volgens de volgende methodiek.

* *Toerekeningsvoet*

63. In de systematiek van de integrale bekostiging heeft een deel van de DBC- en DOT-inkomsten betrekking op kapitaallasten voor onroerend goed. Volgens zijn interne berekeningen bedraagt dat deel voor het Erasmus MC op dit moment 7,05% van zijn DOT-inkomsten. In een voorzichtige benadering zal Adviseur de normpercentages hanteren van 8% voor ziekenhuiszorg in het algemeen en 16% voor radiotherapie die de NZa bij de uitvoering van de Garantierегeling hanteert. Naar het oordeel van Adviseur sluiten die normpercentages aan bij wat van een UMC als het Erasmus MC over de levensduur van de Nieuwbouw geacht kan worden gemiddeld te bereiken in de onderhandelingen met zorgverzekeraars. Deze normbedragen hebben betrekking op een vergoeding voor alle drie hiervoor genoemde investeringscomponenten: (i) initiële investering; (ii) instandhouding; en (iii) tussentijdse renovatie na 20 jaar. Hoewel het Erasmus MC met een lagere factor werkt en dus rekening houdt met een hogere onrendabele top is Adviseur van oordeel dat hij in een voorzichtige benadering moeten uitgaan van datgene wat een Nederlands ziekenhuis volgens de NZa moeten kunnen realiseren.

* *Indexering*

64. Voor de ontwikkeling van die DOT-inkomsten in de tijd gaat Adviseur ten eerste uit van een indexering voor loon- en prijsbijstelling. Zowel hier als voor de bouwkosten aan de lastenkant gaan zij uit van een indexatie van 1,85%. Adviseur heeft immers geen reden te veronderstellen dat de bouwprijzen zich over de gebruiksduur structureel anders zullen gedragen dan de zorgprijzen. Het percentage baseren zij op de prijsstabiliteitsdoelstellingen van de ECB.

* *Reële groei*

65. Voor de ontwikkeling van die DOT-inkomsten in de tijd neemt Adviseur ten tweede de reële groei in aanmerking die het Erasmus MC geacht moet worden te kunnen realiseren in de Nieuwbouw tijdens de Gebruiksduur.

66. Omdat het Erasmus MC beoogt basiszorg af te stoten en wegens de stijging van het aandeel van de dure geneesmiddelen in zijn budget, geneesmiddelen waarvoor het geen kapitaallastenvergoedingscomponent ontvangt van de zorgverzekeraars, gaat het Erasmus MC in zijn interne berekeningen uit van een reële volumegroei van 0%. Ook andere business cases in de zorg gaan doorgaans uit van geen of slechts geringe reële groei op gefixeerde aantallen vierkante meters.
67. Tegelijkertijd geldt dat in Rotterdam net als in de rest van Nederland sprake is van vergrijzing en van een verwachte groei van de vraag naar zorg. Die vraagstijging wordt in het Rapport Havermans geschat op 2% jaarlijks, terwijl het CPB in zijn ramingen van juni 2012 een (reële) groei van 2,75% als "welvaartsvast" ziet. Hoewel die cijfers alleen iets zeggen over de ontwikkeling van de vraagkant van de zorgmarkt kan het Erasmus MC worden geacht die (reële) vraagstijging voor een deel door efficiëntieverbetering op te vangen binnen het gefixeerde aantal vierkante meters van de Nieuwbouw.
68. Tegelijkertijd streeft de Nederlandse overheid sinds jaar en dag naar een beheersing van de zorgkosten, beheersing die zich via diverse mechanismen vertaalt in een beheersing van de zorgvolumes. Op dit moment geldt krachtens het Bestuurlijk Hoofdlijnenakkoord een groeistop van 1% per jaar.
69. In een behoedzame benadering en om overcompensatie te vermijden hanteert Adviseur voor zijn berekening een reëel groeipercentage van 1% per jaar aan DOT-inkomsten die vanuit de Nieuwbouw kunnen worden gegenereerd. Dit is hoger dan de 0% waar het Erasmus MC zelf van uitgaat maar houdt rekening met het feit dat in Rotterdam tijdens de levensduur van de Nieuwbouw sprake zal blijven van een stijgende zorgvraag en dat het mogelijk is om die stijging voor een deel binnen een gefixeerd aantal vierkante meters op te vangen door efficiëntieverbeteringen. Adviseur merkt daarbij op dat een reële groei van 1% per jaar gedurende 40 jaar resulteert in een cumulatieve groei over die periode van 149%.

* *Basisbedrag*

70. Voor de DOT-inkomsten in de toekomst heeft Adviseur geëxtrapoleerd vanuit het meest recente jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn, zijnde 2014. Voor 2013 heeft hij niet de daadwerkelijke DOT-inkomsten gebruikt, maar geëxtrapoleerd vanuit 2014 omdat 2013 nog

een transitiejaar was en de DOT-omzet 2013 daardoor mogelijk een vertekend beeld oplevert.

- **Inkomsten uit het Transitie-model**

71. Voor zover het Erasmus MC aanspraak heeft gemaakt op het Transitie-model en een deel van die aanspraak kan worden toegerekend aan het Zorgdeel, zal Adviseur het daarvoor ontvangen bedrag als inkomst in aanmerking nemen. In verband met de rentenormering (tot en met 2011) en het Transitie-model is de bouwrente tot en met 2012 in feite reeds gedekt. Daarom houdt Adviseur in de shadeberekening slechts rekening met bouwrente die vanaf 2013 is geactiveerd door het Erasmus MC.

- **Beschikbaarheidsbijdrage**

72. Hetzelfde geldt voor de Beschikbaarheidsbijdrage. In 2015 heeft de Minister hierop een efficiencykorting toegepast. Omdat hier moet worden uitgegaan van reële bedragen en niet van normbedragen wordt hiervoor waar van toepassing het reële bedrag na efficiencykorting in aanmerking genomen (€ 6,2 miljoen in 2015) en niet het hogere bedrag zonder efficiencykorting: het Erasmus MC krijgt immers slechts het bedrag na toepassing van de korting als daadwerkelijke inkomst.

- **Regeling afschrijving immateriële vaste activa**

73. Adviseur neemt ook de inkomsten uit de regeling afschrijving IVA in aanmerking.

- **Eigen vermogen van het Erasmus MC niet in aanmerking genomen**

74. Aan de inkomstenkant houdt Adviseur geen rekening met het eigen vermogen van het Erasmus MC, aangezien dat vreemd zou zijn aan de systematiek van het berekenen van de onrendabele top volgens de daarvoor door de Europese Commissie in artikel 5 van de Beschikking opgestelde regels.

4.3.3 *Onrendabele top bij afwezigheid van de Toezeggingen*

75. De op het eerste gezicht meest directe manier om de onrendabele top bij afwezigheid van de Toezeggingen te berekenen is om een schatting te

maken van de cumulatieve kapitaallasten die het Erasmus MC op zich zou hebben genomen op basis van een in mei 2009 zonder de Toezeggingen te nemen (ver)nieuwbouwbesluit en van de cumulatieve inkomsten die daar tegenover zouden hebben gestaan, wederom voor de gehele geschatte gebruiksduur van de betrokken (ver)nieuwbouw. Deze berekening laat zich echter niet objectiveren, aangezien daarbij een inschatting zou moeten worden gemaakt van een fictief scenario dat zich in de praktijk niet heeft voltrokken.¹²

76. Om voor de onrendabele top die het Erasmus MC ook zonder de Toezeggingen had moeten dragen toch een objectiveerbaar referentiepunt te verkrijgen heeft Adviseur als robuust alternatief gekeken naar de berekening van de risicobereidheid van het Erasmus MC. Hij heeft daarvoor berekend of de daadwerkelijke onrendabele top, zoals hiervoor berekend, geheel of alleen voor een deel is gedekt door de theoretische waarde van de Toezeggingen, waardoor het niet gedekte deel alleen voor risico van het Erasmus MC zou zijn geweest als die Toezeggingen zouden zijn gehonoreerd. Dat ongedekte deel heeft Adviseur gebruikt als meest robuuste benadering van de risicobereidheid van het Erasmus MC, en dus van de onrendabele top die het bestuur van het Erasmus MC in mei 2009 zou hebben aanvaard zonder de Toezeggingen.
77. Voor de berekening van de theoretische waarde van de Toezeggingen heeft Adviseur de volgende uitgangspunten gehanteerd.
- De oplevering van Bouwdeel Oost in 2013 veranderde niets aan de aanspraak van het Erasmus MC op Toezegging 1 voor dat Bouwdeel. Toezegging 1 was immers niet afhankelijk gemaakt van oplevering in 2017: dat was alleen een schatting. Voor de berekening van de contante waarde gaat Adviseur er echter van

¹² Theoretisch zou voor de lastenkant kunnen worden uitgegaan van de begroting van € 773 miljoen (prijsspeil maart 2008) en zou daarvan de netto contante waarde (idem) van de Toezeggingen kunnen worden afgetrokken. Dat verminderde bedrag zou vervolgens gecorrigeerd moeten worden voor de verminderde leenbereidheid van de EIB en BNG zonder de Toezeggingen om te komen tot een geschat maximaal initieel investeringsbedrag. Vervolgens zouden op grond van dat geschatte maximale investeringsbedrag verschillende scenario's onderzocht moeten worden, bestaande uit alleen renovatie van bestaande panden, alleen nieuwbouw of een combinatie van die twee. Op basis van die scenario's zouden de gebruiksduur van de betrokken (ver)nieuwbouw en de resulterende rente- en afschrijvingslasten van initiële investering en instandhouding moeten worden geschat. Voor de inkomstenkant zou vervolgens voor die scenario's een schatting moeten worden gemaakt van type verleende zorg, aantal vierkante meters en inkomsten uit diverse bronnen, en zouden de uitkomsten van die scenario's gemiddeld moeten worden. Met name dat laatste leidt niet tot een robuuste uitkomst.

uit dat het Erasmus MC pas in 2017 aanspraak kon maken op inkomsten vanwege Toezegging 1.

- Voor de theoretische waardebeoordeling van Toezegging 2 gaat Adviseur uit van het vergoeden van de exploitatiekosten van een financieringsstranche van € 100 miljoen prijspeil 2009 voor een periode die gelijkstaat aan de Gebruiksduur. Hoewel het DHAZ-kader voor 25% door OC&W wordt bekostigd mocht het Erasmus MC er op vertrouwen dat het via Toezegging 2 aanspraak kon maken op de exploitatiekosten corresponderend met de hele tranche van € 100 miljoen (prijspeil mei 2009) aangezien de Minister heeft toegezegd eigenhandig het DHAZ-kader te verhogen met het gehele daarvoor benodigde bedrag.
- Door de laatste volzin van de Toezeggingsbrief hebben na die brief ingetreden regimewijzigingen, zoals bijvoorbeeld de vervanging van de Overgangsregeling door de Garantieregeling, geen invloed op de theoretische aanspraak van het Erasmus MC krachtens de Toezeggingen.
- Gebruik van de hiervoor genoemde afschrijvingspercentages.
- Vaststelling van de relevante disconteringsvoet als de gewogen gemiddelde rente die het Erasmus MC moet betalen op:
 - i) de langlopende leningen die het voor een deel van zijn financieringsbehoefte aanwendt (gewogen gemiddeld 4,39% over 91% van de financieringsbehoefte); en
 - ii) het korte krediet waarmee het Erasmus MC door middel van werkkapitaalfinanciering de rest van zijn financieringsbehoefte bekostigt (gewogen gemiddeld 2,60% over de resterende 9% van de financieringsbehoefte);resultierend in een disconteringsvoet van 4,23%.
- Indexeren van het Vergunningsbedrag 2007 naar bedragen prijspeil 2013 (Bouwdeel Oost) en 2017 (Bouwdeel West), op basis van de CBZ Gezondheidsindex, thans TNO Zorg en Bouw.
- Correctie van het resulterend bedrag voor het 75%-aandeel van de begroting van het Zorgdeel dat onder het bouwregime door VWS/NZa werd bekostigd.
- Berekening van de boekwaarde voor de Bouwdelen Oost en West.
- Berekening van de lineair afschrijvingslasten over de Afschrijvingsperiode Activa.
- Berekening van de daarmee overeenstemmende rentelasten.
- Toepassing, op die lasten, van de afnemende tienjarige

- compensatieregeling.
- Berekening van de contante waarde per ultimo 2014 van de uit het voorgaande resulterende reeks nominale bedragen. Hiervoor gebruik Adviseur dezelfde disconteringsvoet als voor toepassing van de Toezeggingen, omdat die disconteringsvoet overeenstemt met de financieringskosten voor het Erasmus MC voor dit project. Omdat de Schade een vaste inkomst is acht Adviseur het niet aangewezen om hiervoor de algemene gewogen gemiddelde kapitaalkosten van het Erasmus MC te gebruiken, aangezien daarbij het risicoprofiel van het Erasmus MC een rol zou spelen.
 - Indexering van het bedrag van € 100 miljoen prijspeil mei 2009 naar bedragen prijspeil 2013 (Bouwdeel Oost) en 2017 (Bouwdeel West).
 - Berekening van de toegerekende investering voor de bouwdelen.
 - Berekening van de daarmee samenhangende bouwrente.
 - Berekening van de lineair afschrijvingslasten over de Afschrijvingsduur Activa.
 - Berekening van de daarmee overeenstemmende rentelasten.
 - Berekening van de waarde van het betrokken totaal per ultimo 2014.

4.3.4 *Relevantie van de Garantiereregeling*

78. Voor Bouwdeel Oost, dat in 2013 is opgeleverd, kan het Erasmus MC voor de periode 2013-2016 aanspraak maken op de Garantiereregeling. Door dat te doen vermindert het de Schade en voldoet het aan zijn schadebeperkingsplicht. Tevens sluit deze benadering aan bij de in de slotzin van de Toezeggingsbrief neergelegde gedachte dat de Toezeggingen bij eventuele latere regimewijzigingen zoveel mogelijk binnen het stramien van het nieuwe regime zouden worden uitgevoerd.
79. Adviseur zal om die reden een schatting maken van de cumulatieve aanspraak van het Erasmus MC krachtens de Garantiereregeling en dat bedrag aftrekken van het voor vergoeding in aanmerking komend schadebedrag, met als beding dat zodra het cumulatieve bedrag dat de NZa tot en met 2016 krachtens de Garantiereregeling aan het Erasmus MC zal uitkeren definitief vaststaat, Partijen onderling het verschil zullen moeten verrekenen tussen dat bedrag en de schatting van Adviseur.

4.3.5 *Uitkomsten*

80. De berekening van de daadwerkelijke onrendabele top levert een bedrag op van € 241.837.824 per ultimo 2014.
81. De berekening van de hypothetische waarde van de Toezeggingen per ultimo 2014 levert een bedrag op van € 261.617.852.
82. Daarmee is de berekende onrendabele top lager dan de hypothetische waarde van de Toezeggingen. De schatting van de hypothetische onrendabele top zonder Toezeggingen bedraagt daarmee nihil, omdat de daadwerkelijke onrendabele top geheel wordt gedekt door de hypothetische waarde van de Toezeggingen.
83. Dit betekent niet dat het Erasmus MC met deze uitkomst geen risico loopt.
- Ten eerste heeft het een deel ad € 76 miljoen van het begrotingstekort van € 173 miljoen voor eigen rekening genomen (beide bedragen prijspeil maart 2008).
 - Ten tweede gaat de schadeberekening uit van de voor het Erasmus MC ambitieuze norm van 1% reële groei per jaar gedurende 40 jaar door middel van efficiëntieverbeteringen op een gefixeerd aantal vierkante meters, resulterend in een totale groei van 149%. Het niet behalen daarvan zal voor het Erasmus MC onmiddellijk leiden tot minder DOT-inkomsten en dus tot een hogere onrendabele top dan door Adviseur berekend, terwijl Adviseur het schadebedrag vandaag fixeert op € 241.837.824 per ultimo 2014. Het Erasmus MC gaat zelf uit van 0% reële groei en het verschil tussen de schadebedragen in beide scenario's bedraagt € 19.780.028, bedrag dat volledig voor risico blijft van het Erasmus MC als het de jaarlijkse reële groei van 1% niet weet te realiseren.
84. Het schadebedrag bedraagt daarmee € 241.837.824 per ultimo 2014.
85. Adviseur schat de door het Erasmus te ontvangen inkomsten uit de Garantieregeling op € 5.956.685, waardoor de voor vergoeding in aanmerking komende Schade € 235.881.140 bedraagt, beide bedragen per ultimo 2014.
86. Voor de omrekening van beide in de vorige alinea genoemde bedragen naar nominale bedragen op latere data moet 4,23% als

disconteringsvoet worden gebruikt, aangezien dat de gewogen gemiddelde rente is die het Erasmus MC daadwerkelijk moet betalen voor de betrokken financiering, die mede de voor vergoeding in aanmerking komende Schade omvat.

5 Bindend advies

87. De Schade volgens het dispositievereiste bedraagt € 241.837.824 per ultimo 2014.
88. Het Erasmus MC dient deze Schade te beperken door aanspraak te maken op de Garantieregeling, voor een geschat totaalbedrag van € 5.956.685 per ultimo 2014. Hierdoor bedraagt het thans voor vergoeding in aanmerking komend schadebedrag € 235.881.140 per ultimo 2014. Mocht het uiteindelijk door de NZa toegekende totaalbedrag van die aanspraak niet overeenstemmen met die schatting, zullen Partijen het verschil onderling moeten verrekenen respectievelijk corrigeren zodra het laatste toekenningsbesluit van de NZa op grond van de Garantieregeling formele rechtskracht heeft gekregen en het daadwerkelijke totaalbedrag daarmee bekend is geworden.
89. Voor de omrekening van beide in de voorgaande alinea genoemde bedragen per ultimo 2014 naar nominale bedragen op latere data dienen Partijen een disconteringsvoet van 4,23% toe te passen.

Aldus geadviseerd te Amsterdam op 15 oktober 2015.

NautaDutilh N.V.

Exemplaar VWS

Prof. dr. mr. G.T.M.J. Raaijmakers

Mr. M.M.H. Speyart